

[H. C. Hansen.]

lande, som ikke har fulgt denne vej. Det gælder f. eks. Storbritannien. Til gengæld er de fleste overenskomster i Storbritannien afsluttet således, at hver af parterne på et hvilket som helst tidspunkt kan forlange nye forhandlinger optaget. Mener f. eks. et af de engelske fagforbund, at priserne har undermineret de gældende lønninger, kan det pågældende fagforbund forlange nye forhandlinger optaget med den modstående arbejdsgiverorganisation, og enes man ikke, kan resultatet blive arbejdskamp. Et lignende system har man haft gennem mange år i USA og Belgien.

Både i USA, Belgien og iøvrigt også Norge er man imidlertid kommet til den opfattelse, at i perioder med betydelige prisstigninger giver det engelske system — hvis man kan kalde det sådan — en altfor stor usikkerhed for produktionen. Både i USA og Belgien er udviklingen derfor i de sidste år gået i retning af at indføre pristalsregulering af lønningerne. Derimod er Sverige gået en anden vej. Ved overenskomsterne i år er lønningerne forhøjet med ikke mindre end 14—15 pct., for enkelte faggrupper, såvidt jeg erindrer, endda med en endnu større procentandel, for at der herigennem på forhånd skulle sikres dækning for de prisstigninger, der ventes i 1951.

Den højtærede finansminister er naturligvis klar over, at når man her i landet har kunnet afslutte 2-årige overenskomster, hænger dette nøje sammen med pristalsreguleringen, og at det forslag, han har stillet, kan få meget vidtrækkende konsekvenser for fremtidige overenskomstforhandlinger her i landet. Bedre bliver det ikke, når den højtærede finansminister oplyser, at regeringen har „besluttet at nedsætte et sagkyndigt udvalg“ til at studere pristallet. Hvad er det for et udvalg? Har man forhandlet med de direkte interesserede parter herom, med arbejderne og med arbejdsgiverne? Har regeringen ikke været tilfreds med pristalsnævnets virksomhed? Eller er det den ikke nok, at den foreslår, at først skal pristallet skrælles, og at der derefter skal pilles 12 points ud af dette skrællede pristal?

Det synes at være den højtærede finansministers opfattelse, at den senere tids prisudvikling her i landet i ikke ringe grad skyldes lønudviklingen. Denne opfattelse er ikke rigtig. Det sidst foreliggende detailpristal — januar 1951 — ligger ca. 13 pct. højere end detailpristallet fra juli 1949. I samme periode er lønningerne

steget med ca. 7 pct. Først her i marts er lønmodtagerne igen kommet nogenlunde à jour.

Men hvad er det da, der først og fremmest har drevet priserne i vejret? Ja, finansministeren nævnte selv, at kun en fjerdedel af prisniveauets stigning skyldtes opgangen i import- og eksportpriserne, medens op imod $\frac{3}{4}$ skyldtes indkomstforhøjelser her i landet. Da disse indkomstforhøjelser kun i beskedent omfang ligger hos lønmodtagerne, er det jo ikke svært at finde adressen.

Ser man nærmere på pristalsbudgettet og de enkelte varegrupper, der er steget, vil man også få bekræftet, at det først og fremmest er visse grupper af private erhvervsdrivende, som må bære ansvaret for den senere tids prisstigninger. I den periode, der her er tale om, er således udgifterne til fødevarergruppen i pristalsbudgettet steget med 27 pct., hvilket vil sige, at fødevarergruppen har bidraget med halvdelen af hele prisstigningen. Det er især grønsager, kød, pålæg, franskbrød, mel og gryn, der er steget. Det er vigtigt at holde sig disse kendsgerninger for øje, når man skal til at diskutere, hvad der skal gøres for at få bragt prisudviklingen under kontrol.

Socialdemokratiet kan ikke gå med til det foreslåede indgreb overfor pristalsreguleringen; og hele regeringsplanens opbygning, hvorefter en meget væsentlig del af byrden ved den forbedring af valutasisituationen, som forslagene tilsigter, ensidigt falder på lønmodtagerne, gør ikke forslagene mere tiltalende for socialdemokratiet.

Særlig grelt må det virke, at endog i den nu barberede skikkelse er landbrugets meget beskedne offer på højst 40 mill. kr. gjort betinget af et indgreb overfor alle lønmodtagere, som vil påføre disse en reel indtægtsnedgang på et par hundrede mill. kr. Må jeg her have lov til som en aktuel bemærkning af indføje, at det danske mejeribrugs sidste handling, hvorefter det — samme dag som landbrugsministeren her i tinget foreslår prisstop for mælk — i direkte modstrid med prismyndighedernes påbud forhøjer mælkenoteringen, tyder ikke på nogen udpræget vilje til at bekæmpe prisstigninger og ejheller på nogen særlig venlig indstilling overfor regeringen og dens landbrugsminister. Må man have lov til at spørge, hvad regeringen vil foretage sig overfor den disposition, som mejeribrugtet her gennem sin organisation har foretaget?

Den højtærede landbrugsminister fremhævede iøvrigt, at det var uden glæde, at han forelagde forslaget om en kornord-